

エスペラントは心の国境を消すことばです

Organo de Hokkajda Esperanto-Ligo

Heroldo de HEL

N-ro 175

Januaro 2018

HOKKAJDA ESPERANTO-LIGO

北海道エスペラント連盟

[Enhavo/目次]

・表紙、Enhavo/目次	P.1
・Komuna Legado ---/「本の日」呼びかけ 石川智恵子/ISIKAWA Tiekō	P.2
・ESPERANTO KAJ DEMOKRATIO/Verda Majo	P.3
・クリスマスちょこっと市参加報告---/後藤純子	P.5
・Raporto de Tomkomaja Esp.-Societo en 2017/ 苫小牧エスペラント会活動報告(2016.12~2017.10)	P.6
・Forte venena fungo, "Kaentake"/H. Ŝirahama	P.8
・ひと百人物語 (苫小牧民報 2017.9.23)	P.10
・Rakontas pri si cent homoj(S-ro HOŜIDA Acuŝi, ---)	P.12
・学徒動員の日記保管 (苫小牧民報 2017.8.15)	P.14
・Taglibro de mezlerneĵano mobilizita en fabriko por grenado	P.16
・今日は何の日? /札幌エスペラント会 後藤義治	P.18
・Zamenhofa Festo de Tomkomaja Esp.-Societo en 2017/ 苫小牧エスペラント会のザメンホフ祭	P.19
・Danke ricevitaj (星田淳扱い読みたい方はご連絡ください)	P.20
・Protokolo de la 2-a Komitato Kunsido de HEL/Kasjaro 2018 2018年度 第2回北海道エスペラント連盟委員会議事録	P.22
・[編集後記/Redaktanto parolas .....]	P.24

Komuna Legado okaze de la Tago de la Libro/「本の日」呼びかけ

ILEI 日本支部代表/sekciestro de ILEI-JP

石川智恵子/ISIKAWA Tiekō (註:JEIの研究教育部長)

Noto de Redaktanto

ザメンホフの誕生日 12月15日は「本の日」と言われますが
ILEI(国際エスペ란ティスト教育者連盟)は"Komuna Legado"
(みんなで読む本)を提案していますので紹介します。

La 15a de decembro estas konata kiel "la tago de la Libro" en esperantujo. Okaze de tiu tago, ILEI eklancxis la projekton "Komuna Legado okaze de la Tago de la Libro" lastjare.

Cxi-jare ILEI elektis la tekston de Verda Majo "Esperanto kaj Demokratio" por komuna legado. Laux mi, Verda Majo estas gxusta persono kiun ni japanoj denove devas atenti en nuna socia situacio.

Krome, venontjare okaze de la 2-a Komuna E-Kongreso de Koreio kaj Japanio en Nara, ni havos la okazon viziti varolan malnovan konstruaĵon de Virina Universitato de Nara, kie studis Verda Majo.

Mi esperas, ke vi aligxu al tiu cxi komuna legado kaj kune legu la tekston la 15an de decembro.

Sur fajsbuka pagxo de ILEI jenas la teksto; Ni cxe ILEI tre deziras, ke legante tiun tekston, vi havu interesajn ideosxangxojn dum viaj klubaj vesperoj.

みなさま、

ILEIが昨年からはじめたプロジェクト"Komuna Legado"への参加呼びかけです。12月15日は「本の日」として、すでにエスペラント界では定着していると思いますが、komuna legado活動を、定例会や学習会に取り入れてみませんか? 今回のテキストは、Verda Majo(長谷川テル)の"Esperanto kaj Demokratio"です。

現在の社会状況からも、また来年の第2回日韓合同エスペラント大会(奈良)で長谷川テルゆかりの奈良女子大学記念館の訪問があるなど、今こそ Verda Majoを読み返す意義があると思います。テキストを添付しますので、ぜひ参加してみてください。

ESPERANTO KAJ DEMOKRATIO

Verda Majo

Kion vidis en Cara Rusio la juna sentema Zamenhof? Avantaĝon de l' grandrusoj, subpremon al la aliaj nacioj, precipe la murdon de l' judoj, — kaj eble ankaŭ perfektan senrajtecon de l' popoloj inkluzive la grandrusan. Ĉu ĉi ĉio iel diferencas de l' agoj de l' germanaj kaj japanaj invadistoj? En la koro de Zamenhof flamis furio kontraŭ la despotoj, buĉistoj, aspiro al la paciĝo, familiiĝo de l' tuta homaro. Li kreis Esperanton dezirante ke ĝi utilu por la egaleco kaj sendependeco de ĉiuj nacioj grandaj aŭ malgrandaj, fortaj aŭ malfortaj.

Do, denaske kaj nature Esperanto estas demokrata, antifaŝista, kvankam tiutempe oni ankoraŭ ne uzis tian esprimon. Sed, supozu: kiel kurba ĝi fariĝus, se dum la kreskado ĝi ne laŭirus la vojon demokratian? Feliĉe, la saĝa kaj amoplena Zamenhof tre frue deklaris, ke li nur estas ĝia kreinto, li havas nenian rajton nek privilegion por ĝi, ĝi apartenas al la popolo ĝin uzanta, kaj ĝi evoluu inter ili.

Jes, Esperanto ne estas propraĵo de Zamenhof, sed de l' publiko. Oni ne bezonas nek devas blinde obei kaj alteniĝi al la vortaro kaj stilo. Esperanto ne estas

rusa nek angla nek eŭropa, ĝi estas internacia. Tial ankaŭ ni orientaj esperantistoj havas rajton kaj devon aktive antaŭenpuŝi la movadon. Kaj efektive ni tion faris kaj estas faranta.

Ne malmultaj homoj mokas la homaranismon de esperantistoj kiel utopian. Kompreneble, se sur la tero mankus la bazo kaj oni penus konstrui ĝin, ĝi estus simpla fatamorgano. Sed kiu el la homecaj homoj kontraŭus la realiĝon de l' homaranismo? Nun vidu, la situacio tagon post tago fariĝas malprofite al la faŝistoj. Ĉu vi povas forgesi la grandiozajn vortojn ĉe la konferenco de l' reprezentantoj brita, usona kaj sovetia: "Poste la mondo estos kiel unu familio demokrata"? Tiel ja diris la vivantaj, la plej superaj politikistoj de l' hodiaŭo! La homaranismo estas demokratio ne en unu regno, sed en la tuta mondo, inter la nacioj.

Esperanto estas tutece demokrata. Do la Hitleranoj konsekvence malamikas al ĝi. Post ilia pereco, nome post finiĝo de tiu ĉi milito la demokrata Esperanto en la demokrata mondo trovos sian bonan grundon kaj kreskos pli rapide kaj riĉe. Por tio tamen necesas nia konstanta pli pena laboro, ĉar neniu venko mem venas al ni.

(El *Lernilo de Esperanto* n-ro 11-12; nov.-dec., 1943)

クリスマスちょこっと市参加報告
〈2017年12月18日〉

後藤純子

クリスマスちょこっと市は、昨年から開催されるようになった札幌市市民活動サポートセンターの行事である。今年は、12月18日～20日の3日間に、日頃、このセンターを利用している56団体が参加した。

会場は、札幌駅前地下歩行空間北3条交差点広場で、HELは、18日の、14:00～19:00に出展した。出展団体は、色々あって、ハンドメイド品の販売や婚活相談もあり東日本支援、お口の体操など。また、ステージ発表では、北大のアカベラライブ、琴と太鼓演奏、ひょっとこ踊り等。

そんな中でHELは、「国際語エスペラントへのご招待」をキャッチフレーズに長机2台の上に学習書や辞書などを並べてポスターなどを展示した。また、会場に入って来た人々に「エスペラント語はじめてみませんか？」のパンフレット100枚を配り、関心を持った人には、文法の入り口や挨拶などを学んでもらった。(関心を持った人15人)

昨年は、エスペラントの認知度の低さに憤然として帰宅したが、今回は、初めから「まあ、エスペラント、懐かしい！」昔、学んでいたというご夫人。

エスペランティストの友人がいるので興味があるという学生。「ええツ、こんな言葉があったんですか？」「どこで教えてますか？」など、好意的だった！

「エスペラントいかがですか？」と、言ってパンフレットを渡しながら、内心、エスペラントの売り子みたい！と苦笑していたが、やっぱり、継続していくことが、大切なんだなあ～と、つくづく思った！

当日のスタッフ：後藤義治、横山裕之、山下博子、後藤純子

Raporto de Tomakomaja Esp-Societo en 2017

苫小牧エスペラント会活動報告

(2016. 12~2017. 10)

*Regula kunsido: Ĉiumonate kelkfoje en Bunka-Koorjuu-Sentaa(alinome IVP=Ivy-Plaza), Unu fojon en Studĉambro 2a de IVP. Se eble ni kunvenas kelkfoje ankaŭ ĉe interparola tablo en IVP. La kunsido okazas en mardo.

Ni legas "Kredu min, Sinjorino!" de Cezaro Rosetti (Mezgrada Klaso).

* Zamenhofa Festo(2016.12.14)

Je la 18-a horo ni kunvenis en Bunka-Koorjuu-Sentaa(alinome IVP=Ivy-Plaza) : Ni rememoris nian iniciatinton Zamenhof per "La Espero", raportis niajn agadojn en 2016, k.a.(Ankaŭ 2 amikojel Sapporo)

Post tiuj ceremoniaĵoj ni ŝanĝis lokon por bankedo al korea restoracio Kjongŭ(慶州), kie loĝas nia membro, S-ro BAE Jeongwon.

*例会(火曜日): 月末1回は苫小牧市文化交流センター(通称アイビープラザ)の学習室2にて。

ほかに会員の都合のつく日にアイビープラザの談話コーナーを使うこともある。

中級クラスは "Kredu min, Sinjorino!" を読んでいる。

*ザメンホフ祭(2016.12.14)

18時アイビープラザ学習室2に集合、La Esperoを斉唱してザメンホフを偲び、2016年の活動報告など。札幌から2名がここから参加していた。

儀式的部分終了後
会員(korea sinjoro) BAE Jeongwonの韓国料理店Kjongŭ(慶州)に会場を移す。

Partoprenis 7(Ses japanoj kaj unu koreo): Ges-roj Ŝibata, S-roj Oojamaguti, Hoŝida, kaj S-roj Jokojama kaj Miyazawa el Sapporo, kaj korea S-ro Bae.

*Elementa Kurso

Ekde 2017.05.16. Partoprenis nia nova lernantino S-ino TANOSOTO Naomi. Ŝi finis Elementan Lgolibron en aŭgusto kaj komencis legi

ĉinan bildrakonton.

*Festivalo de civitanaj grupoj en IV-Placo

Okazis dum la 24a ~ 27a/ aŭgusto/2017 . Ni ekspoziciis fotojn kaj komentojn pri la 102a Universala Kongreso de Esperanto en Seulo, gazetojn, librojn, k.a. en Esperanto.

参加者7名(日本人6名、韓国人1名)。柴田夫妻、大山口、星田、札幌から S-roj 横山、官沢、韓国人1名は S-ro BAE Jeongwon(배정원)。

*初級講座

5月16日開講。(久しぶりに)新人 田外直美さんが出現、8月には入門講習を終わって中国の絵本を

読んでいる。

*アイビープラザ・サークルまつり：2017年8月24~27日
エスペラント展。

第102回世界エスペラント大会(7月、ソウル)の写真、エスペラントの本、雑誌、機関誌などを展示した。

Forte venena fungo, "Kaentake"

(9a Dec. 2017) H. Ŝirahama

En gubernio Niigata viro mortis pro veneniĝo de fungo en 1999.

Kvin viroj trovis ruĝajn fungojn en la salono de gastejo kaj plezure enmetis ilin en sakeon kaj drinkis kaj manĝis ilin. La viroj veneniĝis kaj unu el ili mortis post du tagoj. La kvanto de fungo manĝita de ili estis preskaŭ nur 1 gramo al ĉiu.

La fungo estis venena "Kaentake-o", kiu estis enmiksita en sovaĝaj fungoj rikoltitaj fare de laboristo de la gastejo. Ili probable erare konstatis ĝin manĝebla fungo, "Beninaginatatake-o".

La aspektoj de ambaŭ fungoj estas tre similaj (vidu bildojn). Sed estis tre strange, ke nur tiu venena fungo estis metita sur facile rimarkebla loko en la salono, malgraŭ ke oni forjetis la tutan rikoltaĵon, kies manĝebleco estis suspektita. Homoj malkvietiĝis pensante, se iu povis intence meti la fungon tie.

maldekstra:
Kaentake-o

dekstra:
Beninaginatatake-o

Poste en 2000 du homoj veneniĝis pro la sama fungo en gubernio Gunma kaj unu el ili mortis en la sekvanta tago. Kuracisto en malsanulejo, kie veneniĝintoj estis alportitaj, demandis d-ro KH-on*, kiu estas konata pri scio de venena fungo, pri kaŭzinta materio.

Se la kuracisto sciis ĝin, li trovus iun kuracmetodon. Sed KH bedaŭrinde ne povis respondi, ĉar nenion pri ĝi estis malkovrita. La simptomo de veneniĝintoj, kion la kuracisto diris al ŝi tiam, estis poste utila por identigado

de kaŭzinta materio.

Kiam iu studanto klarigas la kaŭzintan materion, li ekzamenas specimenon, kiu estis prenita el la fungo, uzante animalon kiel muso por konstati, ĉu ĝi kaŭzas veneniĝon. Scio de la ĝusta simptomo de veneniĝo estas tiam necesa. Sed scii tion estas ofte malfacile ĉar malsanulejo ĝenerale ne respondas al demando de studanto por ke ĝi devas protekti privatan informon.

D-ro KH jam intencis studi venenon de la fungo, sed ŝi ne povis kolekti sufiĉan kvanton de la fungo por elpreni ĝin. Ŝi tial petis specialiston pri kulturo de la fungo kaj unue elprenis tri venenojn el ĝia kulturlikvaĵo. Ili estis trichothecene-oj, kiuj estas konataj kiel ŝim-venenoj. Ili malhelpas kopion de geno kaj kunmetadon de proteinoj. Do, ili estas tre fortaj venenoj. Sed oni ne sciis ĉu ili estis vera materialo kaŭzinta veneniĝon. Ekzamenitaj musoj, kiujn oni injektis la venenojn, montris la saman simptonon, malmultiĝo de blanka sangoglobeto, kiel tio, kion la kuracisto antaŭe diris al KH. Ŝi poste elprenis ilin ankaŭ el la fungo mem. Nun trichothecene-oj estas akceptataj kiel vere kaŭzintaj materioj de veneniĝo.

La venenoj enpenetriĝas tra haŭto kaj kaŭzas inflamon, kiam oni prenas la fungon firme en mano. Ĝi estas rara fungo, kiu estas danĝera pro nur forta kaptado en mano. Ne tuŝu kaentake-on, se vi trovos ĝin iel! Ĝi naskiĝos en iu ajn foliarbaro en tuta Japanujo speciale en varma kaj humida somero.

Lastatempe ĝia naskiĝo plimultiĝas ĉar nutraĝo de la fungo, iu ŝimo, pliiĝas en arbaro. Atento necesas por eviti danĝeron por homoj, kiuj interesiĝas en fungoj. Identigado de fungo konsultante ilustraĵan libron estas ofte malfacila.

---

*"Kaentake-o"= *Podostroma cornu-damae* (latina nomo)

*"Beninaginataake-o"= *Clavulinopsis miyabeana*

*D-ro KH: Prof. Kimiko Hashimoto ĉe Tokyo Agrikultura Universtato

#Tiu ĉi manuskripto estas citata el verko de KH: "kagaku" vol 72, p30, Oct, 2017

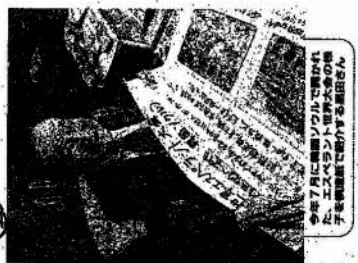

ハワイに上陸した米軍兵士の一人、1945年。この写真は、米軍兵士の一人、1945年。この写真は、米軍兵士の一人、1945年。

「ハワイ」の歴史
 1945年、米軍がハワイに上陸した。この写真は、米軍兵士の一人、1945年。

七人の客

19

今年7月に国連で開かれた、エス・エヌ・エヌの国連総会に出席するギニアビサウの代表団の一人、ギニアビサウの代表団の一人、ギニアビサウの代表団の一人。

星面海

「星面海」の歴史
 1945年、米軍がハワイに上陸した。この写真は、米軍兵士の一人、1945年。

国際共通語の普及

親交 国籍

「親交」の歴史
 1945年、米軍がハワイに上陸した。この写真は、米軍兵士の一人、1945年。

Rakontas pri si cent homoj
S-ro HOŠIDA Acuŝi, Estro de
Tomakomai-Esperanto-Societo, 86-jara..

(Japanlingva originalo en paĝo 10 ~ 11)

Por disvastigi la uzadon de internacia komuna lingvo Esperanto li klopodas jam pli ol duonjarcento. Kiam li estis altlernejano en Kumamoto li trovis lernolibron de Esperanto en brokantejo. Li lernis la lingvon, per kiu li amikiĝis kun samlingvanoj en Francio, Pollando, Rusio, Germanio, Hispanio, Vjetnamio, Ĉinio, Usono, k.a.

Trans limoj inter ŝtatoj kaj gentoj oni povas amikiĝi per Esperanto. Sen Esperanto ii ne povus havi tiom multe da amikoj tra la mondo, li diras.

Ĉ. en 1948 li demandis ĵurnalon Asahi pri la sidejo de esp-ista organizo. Asahi informis lin pri sidejo de JEI, kiu informis lin pri esp-isto en la sama urbo. De tio li konatiĝis kun sam-ide-anoj en- kaj ekster-landaj.

Kial lin tiel interesas ekstelandoj? Li konfesas, ke tion kaŭzis al li la Dua Mondmilito. En la lasta stadio de la milito, li kun kolegoj-lernantoj laboris en forĝejo por fabriki grenadojn sub severa bombardado de usonaj militaj aviadiloj. Ankaŭ la atombomban eksplodon super Nagasaki li vidis trans distanco de 70 kilometroj.

La spertoj dum kaj post la milito konvinkis lin, ke registaroj ne ĉiam parolas veron al la popolo, sed ofte donas rakonton bele verkitan. Por ne lasi la registarojn facile trompi siajn regatojn oni bezonas akiri informojn libere trans limoj. Tiam li rimarkis Esperanton, kiu ebligas al popoloj libaeran korespondadon trans limoj.

Esperanto estas artefarita lingvo internacia, kreita de L.L.

Zamenhof en 1887, liuj opinias, ka la Angla lingvo, vaste uzata en internaciaj rilatoj, povas plenumi kiel "internacia lingvo".

Tamen oni sciuj, ke tio naskas lingvan diskriminacion, ĉar tiam nur la angle-parolantoj havas grandan privilegion en internacia kampo kaj alilingvuloj devas penegge lerni la anglan. Tiel naskiĝas granda malegaleco pri lingvoj. "Esperanto" signifas "homo, kiu esperas".

Fininte universitatan studon en Kjuuŝuu(Kyūsyū) li venis al Tomakomai por labori tie. Post kelkfojaj provoj de elementa kurso de Esperanto, li fondis Tomakomai-Esperanto-Societon en 1961. Tio ne estis

la unua agado por Esperanto en la urbo.

Ankaŭ antaŭmilite ĝis ĉ. 1940 agadis Esperanto-grupo en Tomakomai,

sed pro la milito ĉesis la agado. Do Hoŝida revivigis la agadon per refondo de Esperanto-societo post ĉ dudek jaroj.

Okazis kelkfoje, ke li devis helpi suferantojn pro neglekto de homaj rajtoj. Iam li ricevis plendon pro subpremo kontraŭ minoritata gento en Bulgario, Li skribis pri tio al tiama UN-sekretario U Tant. Kvankam le letero estis en Esperanto UN akcepti la leteron, legis kaj respondis al li (kvankam angle), ke UN disponis la aferon laŭregule.

Nun, en kaosa mondo, oni povas pli efike utiligi Esperanton, li opinias.

Foto ①: Ĉe 72a UK en Varsovio, 1987, je 100-jariĝo de Esperanto.

Foto ②: S-ro HOŜIDA parolas pri la 102a UK en Seulo.

Foto ③: Junuloj protestis kontraŭ vjetnama milito okaze de la Postkongreso de 57^a UK (1972, Portland-San Francisko).

Foto ④: HOŜIDA kun junaj amikoj hejme.

学徒勤員の日記

高木正吉の森町の星田淳さん(86)は、太平洋戦争末期に学徒勤員として熊本県の豊後県での日々をつづった日記帳を今も大切に保管している。当時、通っていた中学校の指示で、1945年10月20日から8月15日の終戦までの日記を書き始めると、連日の空襲や、農務作業に動員された原子爆弾の光景に触れた記録もある。星田さんは「忘れてはいけない歴史を思い、後世に伝えている」と語る。

吉小牧市宮の森町

星田 淳さん(86)

戦時下、軍需工場での日記を記した学徒勤員星田淳さん。日記帳を今も大切に保管する星田さん

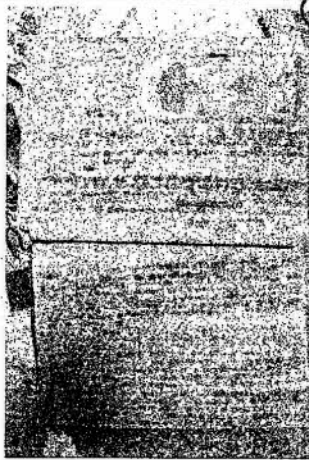
日記帳は、旧熊本県大分中学校を卒業した星田さんが高校から軍需工場への学徒勤員の日々を記録し、終戦後、学校から預けられ、学校卒業の3割のわら半紙に記したものである。紙は使用済みの紙の回着用紙などの裏紙で、当時の物質不足を物語る。

忘れては

記述は手りぬる筆を駆使し、戦時下に入所した

保管

45年6月28日から始まる。尾崎周平の空襲警報は振り回されつつ、鉄工所でありつつ弾の製造作りに励む日々。「防空要員」として学校に駆け付け、機銃の安全確認をしたことや合間に川遊び、遊園地へ行く仲間と草莽空襲隊（せむら）した様子も記されている。

② 尾崎の8月9日の日記には、長崎市原爆投下に関する記述も

行動する時日。おす生きていられるのが分らないのが戦争」と語く。

機銃をける昭和天皇の玉音放送は鉄工所で聞いた。当朝、正午に重本が訪れると聞き、友人陣伏が玉音のどちらかの言葉だろうと話し合った記憶があるという。玉音放送は聞き取らなかったが、ボツタ

いけない歴史と思い

戦局悪化に伴い、空襲警報が頻りに響く状況も描く。8月9日の項では、尾田まさ男が約10分ほど離れた熊本から見た長崎市原爆投下の様子も記述している。今から72年前のその時間、尾田で手りゅう弾の製作に夢中な尾田は、空襲警報を聞き、その瞬間に身を隠す作業をしていた。尾田さんは「空襲警報を聞き、その瞬間に身を隠す」と記した。

「あ、おれ、何と」と

軍需工場の手りゅう弾製作叫ぶ敵人の声で屋外に出ると、霧仙居の左側に白い球のようなものが浮かぶのが目に入り、中込部がすこし動いて手すり、タタタ〜と響いた爆音らしきものも聞いたとある。うさおから飛れる空襲などに関する空襲警報の小まめな記録も。尾田さんは「空襲の情報は大事で、それを参考に自分なりに備えを考え

屋夜問わらず空襲警報

う宣言の受諾は聞こえて、陣伏が分った時には、全身の力が抜けるほど、ゾクゾクだった。「あの爆撃から空襲の警報は、一方的な主張をすまぬと受け、たまえないうちはいるんが情を知らず、切きを痛感した」と尾田さん。自身の日記が戦時下の記憶を風化させる、反戦平和の一助になればと願っている。

熊本から見た原子爆弾投下の光景

Taglibro de mezlerneĵano mobilizita en fabriko por grenado
(Japanlingva originalo: en paĝo 14 ~ 15)

S-ro Hoŝida, 86-jara, loĝanta en Tomakomai, rezervas malnovan taglibron pri grenado-fara laborista vivo de mezlerneĵano mobilizita por municia fabriko. En 1945, la lasta jaro de la Dua Mondmilito en Japanio, ĉiuj lernejoj krom la elementaj estis fermitaj kaj lernantoj devis labori en fabrikoj k.a. por plenumi la militon.

La mezlernejo en Jacuŝiro, en Gubernio Kumamoto, kie li lernis, ordonis mobilizitajn lernantojn, ke ili skribu taglibron en mobilizado kaj prezentu poste al la lernejo. La taglibro estas skribita sur la blanka flanko de jam uzita papero por lerneja ekzameno. Tio montras, kiel mankis tiam materialoj.

Li rezervas la taglibron ĝis nun dum 72 jaroj, ĉar li sentas, ke tio estas dokumento pri neforgesenda historio de la milito kaj sufero.

La enhavo estas okazaĵoj ekde julio ĝis aŭgusto, 1945. Ankaŭ pri oftaj atakoj de usonaj bombardoj al fabrikoj kaj al urboj. Ankaŭ pri atombomba atako al Nagasaki oni povas legi tie, kiel jene:

Tiam usona armeo jam okupis Okinavon, de kie ĉiutage kaj nokte usonaj militaj aviadiloj atakadis, bombardadis urbojn kaj fabrikojn .

En la 9a de aŭgusto, antaŭtagmeze, kiel kutime ni laboris en domo de forĝejo. Tiam (ĉ. je la 11a horo) subite ni sentis bluan fulmon(ekbrilon). Kaj baldaŭ ni aŭdis, ke oni krias ekstere, "kio okazas, jen!" Ni iris eksteren kaj trovis, ke ronda granda fumeĝo(nubego) ŝvebas kaj rapide supreniras en okcidenta ĉielo. Bruo kvzaŭ malproksima tondro aŭdiĝis. La direkto montris, ke tiu eksplodo okazis ĝuste super Nagasaki. Tiel ni rigardis

la eksplodon de atombombo super Nagasaki.

En ĝi troviĝas ankaŭ detalaj priskriboj de kontraŭ-aeratakaj informoj per radio senditaj de armea generalejo. Tio estis plej gravaj informoj sub aeratakoj.

La speciala radioelsendo de Hirohito, la imperiestro en la 15a de aŭgusto donis al la mobilizitaj lernantoj grandan ŝokon, ĉar ili kredis la diron de la registaro kaj armeo, ke Japana Imperio certe venkos per la helpo de Dio, prapatroj de Imperiestra Familio.

"Per tiu sperto mi komprenis, ke la registaro ofte montras (rakontas) unuflankan opinion al la popolo. Por ne suferi de tia trompo de la registaro ni bezonas kapti diversajn informojn de la mondo trans limoj" diras Hoŝida. Li deziras, ke tiu taglibro atestas kiel sensenca la milito estas, kaj utilis komprenigi la valoron de paco.

日本語原文記事（15頁）の訂正

星田 淳

原文記事に

「熊本から見た原子爆弾投下の光景」

とありますが、これは

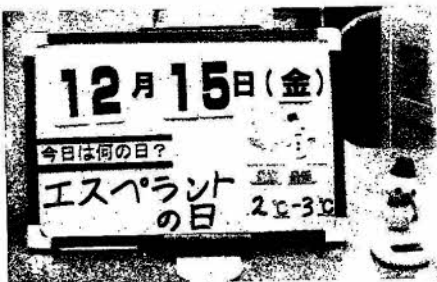
「熊本県八代市の海岸から見た・・・・・・・・」

が正しいので、

そのように訂正します。

今日は何の日？

日本人はお祭りが好きという、何をするにも理由が必要なようだ。国民性なのか、でもそれほど大げさな話でもあるまい。お菓子屋さんが「ケーキの日」を設けた毎月22日がその日だそうだ、なぜかと言えばカレンダーを見てください22日の上は15日、必ずイチゴが乗っている。日本医師会と同じ22日の2の字を白鳥にデザイン化して「禁煙の日」にして「吸わん吸わん」とかけた。札幌エスペラント会が勉強会に使ったり、北海道エスペラント連盟が大会を開いたりしている。道民活動振興センター、一般的にかでる27の愛称で呼んでいるが、ここの受付カウンターには毎日何の日のかの掲示がしてある。七夕の日、ひな祭りなど伝統的なもの、聖バレンタインデー、ハローウィンなど外来種から政府主導の憲法記念日、北方領土の日、または国際的なクリスマスイヴ、国連デーなど多種、多様。記念日もずいぶんあるのには驚く。

札幌エスペラント会も昨年暮れから12月15日をエスペラントの日にしてもらった。SESでは12月の第二週にザメンホフ祭を行い、その年の活動の最終日にしているの、12月15日には例会が来る事はありませんが、幸いなことに今年は第3週が15日になる、永年の慣習を破ってもう1週延ばし、「エスペラントの日」のフリップの前を通過してザメンホフ祭をしてはと考えている。

札幌エスペラント会 後藤義治

Zamenhofa Festo de Tomakomaja Esp-Societo en 2017 苫小牧エスペラント会のザメンホフ祭

- *Ekde 18:00 de la 17a de decembro en la Stud-ĉambro 2a de Bunka-Koorjuu-Sentaa(alinome:IVP =Ivy Plaza) ni kunvenis.
- *Kune kantis "La Espero"-n, Raporto pri nia agado en la pasinta unu jaro. Ioma progreso estas, ke ni havis novan lernanton en Elementa Kurso en majoj.
- *Nasktago de Zamenhof estas nomata "Libro-tago". Laŭ propono de S-ino ISIKAWA Tiekō, sekciestro de ILEI-JP, ni legis ŝian inviton al "Komuna Legado" kaj tekston "Esperanto kaj Demokratio" de Verda Majo.
- *Ĉar ĉijara Nobel-premiito por paco estos ICAN, neregistara organizo laboranta por la traktato malpermesi nukleajn armilojn. Do ni kantis ankaŭ "Ho, la atombombon ne lasu plu ni!" kaj fine "LaTagiĝo"-n.
- *Post la ceremonia parto, ni ŝanĝis lokon al korea restoracio Kjongŭ(慶州) de S-ro BAE Jeongwon.
- Partoprenis 5(4 japanoj kaj 1 koreo): Ges-roj Kageura,, S-roj Oojamaguti,, Hoŝida kaj S-ro Bae.
- *12月17日(日)18時、苫小牧市文化交流センター(通称アイビープラザ)の学習室2にて。
- *La Espero 斉唱、過去1年の活動を振り返る。久しぶりに入門講習生があったことは成果と言えるが、ほんのわずかな前進。
- *ザメンホフ誕生日を「本の日」と言われてきたが本当に読んでいるか? ILEI 日本支部代表の S-ino 石川智恵子の komuna legado の提案を紹介し Verda Majo(長谷川テル)の "Esperanto kaj Demokratio"のコピーを配った。
- *今年のノーベル平和賞は核兵器禁止条約を推進した ICAN(=International Campaign Against Nuclear weapons =国際的な Kampanjo Anti-Nuklearmila) だったことから Ho, la atombombon ne lasu plu ni!(原爆ゆるすまじ)も歌い、最後は"LaTagiĝo"
- 儀式的部分終了後、会員(korea sinjoro) BAE Jeongwon の 韓国料理店 Kjongŭ(慶州)に 会場を移す。参加者 5名(日本人 4名、: 影浦夫妻、大山口、星田、韓国人:S-ro Bae Jeongwon(배정원))。

* La Movado: 関西エスペラント連盟 (KLEG) 発行、N-ro 802 decembro 2017.: B5x20 頁のうち E.文 3 頁半。巻頭記事は「新しいエスペランティストを育てよう!」をテーマに第 91 回九州エスペラント大会……(9 月、長崎)。大会テーマ「新しいエスペランティストを育てよう!」のとおり実参加 32 人のうち 3~9 歳の子ども 7 人が参加しステージに出て歌い、踊った。連載中の「初心者のための語尾なし単語の使い方相川節子」はこの号で 60 回。

* Mejlstono: 2017 novembro n-ro 263, 仙台 E.会、B5X10 頁のうち E.文 3 頁は「Bonven al Esperanto」(11 月の広報イベント「ホントの国際語って~ようこそ」、「Vizito al la tombo de s-ro Jui Ĉuunosin/Sanpei Keiko」(ベトナム戦争に対して焼身抗議した由比忠之と Alice Herz のこと)、EKZILITO(I.K.Vaširje-vič MOROTOV 原作の小説、モンゴル語から E.訳、連載第 1 回)。

* Novaĵoj Tamtamas; n-ro 331/ novembro 2017, Internacia Gazeto de Esperanto Jokohama(Hama-Rondo), A4X4 頁、エスペラント文。この号は第 104 回日本 E.大会(11 月初め、横浜)の特別号、カラー印刷、多くの写真入り。Mirindaj Junuloj/Mizro Iwaha はベトナムとフィリピンからの参加者 2 人の発表(報告)技術への賞賛。

* La Tamtamo; 第 503 号、2017 年 11 月号、NPO 法人エスペラントよこはま会報。A4X10 頁、日本文。半分は第 104 回日本 E.大会(11 月初め、横浜)関係の記事。ほかには神奈川ザメンホフ祭、読書会予定(Simeile al Stelo en nokta ĉielo, vivo de Zamenhof)、よこはま国際フェスタ、

500号記念投稿。

* La Informilo de Nagoja Esperanto-Centro/センター通信 286 号、2017 年 11 月 23 日:名古屋エスペラントセンター発行、B5X12 頁のうちエスペラント文 1 頁半は Mia impresoj pri Koreio/SUZUKI Josihiko, ソウルの世界大会の印象。この大会の記事は日本語の報告も含めて計 5 頁。「ワールド・コラボ・フェスタ 2017 を振り返って/後藤好美、山田義」は 10 月の行事、E.のことをスマホで検索できる QR コード付きのチラシを作って配布した。

* Novaĵoj Tamtamas; n-ro 332/ decembro 2017, Internacia Gazeto de Esperanto Jokohama(Hama-Rondo), A4X4 頁、エスペラント文。トップ記事 Jar-kajero 2017/Siba-Yama Zun'iti は 1 年間の活動記録。Eŭskaj infanlibretoj/Doi Hirok az はゲルニカラ含むバスク地方のことば(バスク語)の絵本について。

* La Tamtamo; 第 504 号、2017 年 12 月号、NPO 法人エスペラントよこはま会報。A4X8 頁、日本文。「2018 年はハマロンド創立 50 周年です」がトップ記事。日本大会印象記「ことのはアムリラート分科会/南波文晴 は 11 月の日本大会で開かれた コンピュータゲームのファンと大会参加者計 70 人ほどの座談会について。このイベントはブログで公開され、「はげあたま.org アムリラート」で検索するとアクセスできる。

* Zamenhof-bankedo 2017 年 12 月 05 日 電子受信: SFERO(サンフランシスコ周辺の E.団体)より。サンフランシスコの Eŭska Kultura Centro(バスク文化センター)で 1 月 13 日に開かれる Zamenhof-bankedo の案内。

* La Suno N-ro 107, 山梨エスペラント会機関誌, 2017 年 12 月 16 日, B5X20 頁のうち E 文 7 ページ。山梨エスペラント会(JES)2017年度活動記録/長澤精子;入門講習に4名参加。「宮沢賢治と E./引田秋生」、「町内の若い衆/工藤尚」は面白い。

* La Vulkanio:N-ro 179, DECEMBRO 2017, LA ORGANO DE HUKUOKA ESPERANTO-SOCIET O.;B5X12 頁のうち E 文 4 頁は Vojaĝo al 5 eŭropaj landoj(2)/MUTO Tacuko。「ニトラ 世界大会の思い出(2)」もあるが年刊機関誌だから1年間隔の連載、2回で終了。「D-ro UMEZU Sumitaka/Kiel li Amis Esperanton?」は D-ro 梅津純隆(うめづ すみたか, 1916~2005, もと福岡エスペラント会会長、JPEA 会員)の業績について。ほか会員の1年間の活動記録、カラー写真多数。

* La Movado:関西エスペラント連盟(KLEG)発行、N-ro803 januaro 2018.;B5x16 頁のうち E.文 4 頁。巻頭記事は「横浜で第 104 回日本エスペラント大会」(11月3~5日)。Kio estas vera edyjiko?(1)/KITA-GAWA Syozi は教師の叱責と生徒の自殺について。「源氏物語第 15 帖蓬生/Yomogifu-La Ruindomo/E l'japanigis Belmonto」は対訳で連載 4 回目。歌の楽譜「Verda Majo(希望の鳩 長谷川テルの歌)とこの歌「翻訳のいきさつ」。九州エスペラント大会大会予告記事に「今年の大会(長崎)のテーマ「新しいエスペランティストを育てよう!」とある。Mikspoto には週刊金曜日と洛南タイムスから

由比忠之進の記事の引用。

* NOVA VOJO :N-ro 546 januaro 2018, EPA(エスペラント普及会), A5X26 頁のうち E.文 5 頁。「el Paroladoj en Fakkunsidoj de Oomoto」は横浜の日本 E.大会の大本分科会での国内国外の参加者の発言。「りんぐろお/北海道 後藤純子」はエスペラントを始めてから 52 年の努力のあと。

* Novaĵoj Tamtamas; n-ro 333/ januaro 2018, Internacia Gazeto de Esperanto Jokohama(Hama-Rondo),A4X4 頁、エスペラント文。トップ記事「La 47a Zamenhof-Festo en Kawasaki」には昨年ソウルの SAT 大会の報告をする鈴木風人(もと北大 E.研究会員)の写真あり。

* La Tamtamo; 第 505 号、2018 年 1 月号、NPO 法人エスペラントよこはま会報。A4X10 頁、日本文。第 47 回神奈川ザメンホフ祭は参加者 62 人、懇親会に 31 人。複数の学習会で読んでいる本は「Tamen ĝi moviĝas», «Mondo de Travivaĝoj», «La Zamenhof-Strato», «Punkuro kaj aliaj nepalaj rakontoj」など。

* Pontato(Bulteno de Esperanto-Ligo en Regiono Kantoo) Januaro 2018, n-ro 286 B5x20 頁,のうち E.文 5 頁半。トップ頁に送った鯉のぼりを持って走るフランスの小学生の写真。土井栄一(晩翠の子息、e-isto)の墓のあるドイツの村との交流、等の紹介。「論語世界語訳/佐々木昭央, E.文」は連載中。同じ佐々木さんが中国語・E.対訳で出した「墨子 Mozi」の紹介文もある。

Protokolo de la 2-a Komitato Kunsido de HEL/Kasjaro 2018
2018年度 第2回北海道エスペラント連盟委員会 議事録

日時：2017年11月26日(日) 13:00~15:00

場所：エルプラザ 4階 男女共同参画研究室3

出席者：横山(司会、記録)、後藤(純)、後藤(義)、山下、星田、阿部
オブザーバ：宮沢(北海道大会の事案についてのみ)

[組織]

椿さんから1年ほど前(?)退会通知があったとの情報あり、確認する。

[財政]

特に問題なし。

[広報]

ホームページのアクセス(累計)76307、2か月間に234件の増加、前回と同水準。

[メールマガジン]

休刊中。R0誌の「ことばの質問箱」を掲載予定。

[情報・宣伝]

「かでの2・7」のカウンターの上に「今日は何の日」という小さな表示板があり、12月15日に「エスペラントの日」を表示してもらうように依頼した

(マスコミ掲載) 苫小牧民報9月23日号に

「ひと百人物語・国際語の普及活動に尽力」として1頁大の記事。

[教育・研究]

・地方会の学習会の状況

札幌(SES):土曜例会のT. Sekel]「GANBO RAFIKI」は終わりに近づいている。1~2月ころから新しいテキストDe Patagonio ĝis Alaskoを輪読。ザメンホフ祭は12月9日(土)の予定。

苫小牧(IES)入門コースは中国発行の民話、中級コースは

”Kredu min, Sijorino!”を読んでいる。

[機関誌]

11月26日 Heroldo de HEL N-ro 174(24頁、80部)を発行した。

次号発行は1月21日。

[年間計画]

北海道大会

2018年10月20日(土)午後～21日(日)を予定。

20日(土)午後 HFL 総会

21日(日)午前 エスペラント検定試験(4級2名希望、2級1名希望)

21日(日)午後 サハリン・エスペランチスト アレクセイ・モルチャノフ氏の講演

宮沢氏よりサハリンエスペランチストの北海道・日本訪問計画への協力依頼があって、委員会の中で次のような話し合いがあった

1 北海道大会への参加要請の条件として、アレクセイ・モルチャノフ氏他1～2名分の交通費として、5万円支払う(ユジノサハリンスク・千歳往復の航空券・ビザ発給料(一人九万円程度)、北海道大会での講演料の取り決めはなかったが、横山から2万円の提案があった)

2 日本大会への参加のためにJEIに資金援助の申請をする際には、全体的なことも考慮しながら来道する分について経費節減となるように努めること。JEIのアジア基金からの援助を近々に申し込むことになった。

3 今後、比較的大きな額の事業の協力要請をする際には、10月のHFL総会の前に提案をして、総会時にそれが予算化されるように、組織を尊重した対応をするように宮沢氏に要請。(後藤(義)委員)

4 この件についてのHFL側の窓口は横山とし、宮沢氏と折衝する。

クリスマスちよこっと市(札幌市市民活動サポートセンター行事)

事前打ち合わせ(11月17日(金))に後藤(義)氏が出席。

12月18日(月)に出展。14時～19時に開催。12時に集合、12時45分までに会場設営。場所は、チ・カ・ホ北3条広場交差点(西)。20時まで撤収。

初夏合宿

北大祭とぶつからないように計画を立てる

[次回委員会]

2018年1月21日(日)13時より。

場所は札幌エルプラザ。エルプラの会議室は、1週間前に阿部さんより
申込予定。

(午後1時から、~~4階男女共同参画センター~~^{2階消費生活センター}3番 になりました)

同日10時より機関誌の印刷を行う。

*****

[編集後記/Redaktanto parolas .....]

*Karaj samideanoj,

Koran dankon por viaj manuskriptoj!

多くの原稿をいただき、今回も24ページになりました。ここ数年では
めったになかったこと。

*いくつかの原稿がA4サイズで来ました。Wordで送ってもらえるのは
いいのですが用紙サイズはHeroldoのB5にしてください。A4で来たら
再編集します、ファックスで来たらコピー機へ走って縮小印刷しています。
間際に来て「間に合うかな？」とハラハラすることも。

よろしくお願ひします。

*****

北海道エスペラント連盟 会費/年

正会員 3000円、 青年会員(26歳未満) 1500円、
購読会員 2000円、 家族会員、失業者など割引 1000円

HOKKAJDA ESPERANTO-LIGO

*Redaktas La Organa Fako de HEL

c'e HOS'IDA Acus'i

Miyanomori 2-18-18, TOMAKOWAI

053-0844 JAPANIO

TEL-FAKS:0144-74-2539

Retadreso: hosidaacusio@kir.biglobe.ne.jp

*Sekretario: KAWAI Yuka

N-ro 100, Simin-Katudo-Sapoto-Senti

Sapporo L-Plaza 2F, Kita 8 Nisi 3

Kita-ku, Sapporo. 060-0808 Japanio

TEL-FAKS: 0123-88-3752

Retadreso: kunespere@olive.plala.or.jp

*ITI-ejo : <http://www.hokkaida-esp-ligo.jp/jp/index/index-j.htm>

*Pos'tg irkonto (郵便振替) : 02700-6-17075

北海道エスペラント連盟

*編集: 連盟機関誌部

〒053-0844 苫小牧市

宮の森町2丁目18-18

星田 淳 方

*事務局: 川合由香

〒060-0808 札幌市北区

北8条西3丁目札幌エルプラザ

市民活動サポートセンター1階No.100